

1. Sumárny prehľad hospodárenia, hlavné aspekty a ciele hospodárenia na OZ KARPATY – rok 2024

1.1 Základné informácie o lesoch

Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik sú organizačne členené na 12 odštepných závodov, 2 špecializované odštepne závody. Odštepný závod **Karpaty** je jeden z nich. Hospodári na celkovej výmere **80 403 ha**. Člení sa na 8 lesných správ (*Šaštín, Malacky, Rohožník, Bratislava, Pezinok, Majdán, Dechtice a Moravany*), stredisko chovu rýb a 5 expedičných skladov (*Gbely, Rohožník, Pezinok, Smolenice a Piešťany*).

Lesy vo vlastníctve Slovenskej republiky predstavujú celkovú výmeru 57 241 ha (73%), prenajaté lesy zmluvne od iných subjektov predstavujú výmeru 5 840 ha (8%) a neštátne neodovzdané lesy 15 212 ha (19%).

1.2 Lesy a systém hospodárenia

Systém hospodárenia v lesoch na Slovensku určujú **Programy starostlivosti o les** vyhotovené v súlade so zákonom o lesoch a súvisiacimi právnymi normami, Národným lesníckym centrom (NLC) vo Zvolene v spolupráci s externými vyhotovovateľmi PSL, podľa metodického usmernenia NLC Zvolen. Programy sú schválené orgánmi štátnej správy lesného hospodárstva na obdobie platnosti, spravidla 10 rokov. Z viacerých dôležitých faktorov plánovania v lesnom hospodárstve treba poukázať hlavne na dva z nich – pri plánovaní výšky ťažby táto nesmie byť vyššia ako je prírastok. Hospodárska činnosť je zameraná v prvom rade na prírode blízke hospodárenie v lese tzv. PBHL a podrastový spôsob, ktoré zabezpečuje trvalé pokrytie pôdy lesným porastom. Holorubný spôsob sa využíva pri borovicových a topoľových porastoch v súlade s PSoL. Lesný odborný hospodár má vo svojej právomoci pristúpiť k jemnejším spôsobom hospodárenia zameraným na prírode blízke hospodárenie. Na dosiahnutie tohto cieľa využíva jednotlivý resp. skupinový výber. Pri plánovaní v lesoch sú zohľadnené požiadavky ochrany prírody so zameraním na špecifiká v regiónoch. Výška ťažby v lesnom hospodárskom pláne je pre lesného hospodára záväzná a podlieha kontrole orgánov štátnej správy lesného hospodárstva.

Výmera obhospodarovaných lesných pozemkov

	OZ KARPATY - spolu		
	štátne	neštátne neodovzdané	prenajaté
spolu			
80 403 ha	57 116 ha	19 074 ha	4 213 ha

Výmera podľa kategórií lesov

hospodárske lesy	ochranné lesy	lesy osobitného určenia
ha	ha	ha
57 549 ha	9 511 ha	9 472 ha

	Výmera chránených území			
	<i>podľa stupňa územnej ochrany prírody a krajiny</i>			
<i>spolu</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>V.</i>
53 417 ha	48 396 ha	1 115 ha	857 ha	3049 ha

	Podiel uplatňovania hospodárskych spôsobov			
<i>podrastový</i>	<i>holorubný</i>	<i>výberkový</i>	<i>účelový</i>	
38 %	17 %	0 %	45 %	

[LINK : LVSU](#)

[LINK : Referenčné plochy](#)

2. Dlhodobé hospodárske ciele

Dlhodobé hospodárske ciele a zámery v obhospodarovaní lesov vychádzajú zo štátnej lesníckej politiky a na to nadväzujúcich legislatívnych noriem, ktoré vytvárajú základné rámce v obhospodarovaní lesov.

Dlhodobým cieľom hospodárenia je zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov pri zabezpečení plnenia ekonomických, environmentálnych a sociálnych funkcií lesov.

3. 10 – ročné hospodárske úlohy a ciele

10 – ročné úlohy a ciele vychádzajú z „Programov starostlivosti o les“ – PSoL, ktoré sú prostriedkom pre dosiahnutie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov pri súčasnom plnení ostatných produkčných a mimoprodukčných funkcií.

PSoL je nástrojom štátu, vlastníka, správcu a obhospodarovateľa lesa na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch. (zákon č. 326/2005 Z. z., § 40, ods. 1).

PSOL vyhotovuje odborne spôsobilá nezávislá inštitúcia spravidla na obdobie 10 rokov pre „Lesný celok (LC)“ .

Pri tvorbe PSoL zriaďovateľ vychádza z modelov hospodárenia schválených orgánom štátnej správy na základe komplexného a podrobného zisťovania stavu a vývoja lesného fondu.

Výsledkom plánovania je opis porastov a plán hospodárskych opatrení pre najnižšie jednotky priestorového rozdelenia lesa - dielce, čiastkové plochy, porastové skupiny.

4. Krátkodobé hospodárske úlohy a ciele

Sú dané ročnými vykonávacími plánmi hospodárskych opatrení v JPRL /dielcoch/. Vypracovávajú sa v technických jednotkách alebo v eurách.

Ročné vykonávacie plány vyhotovuje lesný hospodár pre jednotlivé porasty na základe predpisu PSOL - možnosti (produkcia dreva) a potreby (zdravotný stav lesa, výchova porastov, ochranné opatrenia) vykonania hospodárskych opatrení v porastoch. Výška ročných úloh sa približne rovná 1/10 plánovaných úloh PSOL. Pri činnostiach, ktoré nie sú v PSOL určené sa postupuje podľa potrieb jednotlivých porastov v súlade s kompetenciami OLH a ŠS. Výber druhov pri realizácii (plánovaní) zásahov je ovplyvnený predpisom PSOL (ťažba a obnova porastov) a možnosťami stanovišťa.

5. Vybrané ukazovatele lesných správ

	Vedúci LO	Katastrálna výmera		LPF		Priame náklady pestovateľskej činnosti		Ročná výška ťažby		
		Σ LO =		z toho		z toho		z toho		z toho
		LS	OZ	ø LO	OZ	ø LO	OZ	ø LO	OZ	ø LO
Lesná správa		(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(€)	(€)	(m3)	(m3)	
O1 Šaštín	12	90 502	7 542	14 108	1 136	325 360	27 113	32 969	2 747	
O3 Malacky	12	54 759	4 563	11 930	900	667 880	55 657	40 800	3 400	
O5 Rohožník	10	19 992	1 999	9374	898	135 860	13 586	36 752	3 675	
O7 Bratislava	10	66 009	6 601	9204	875	337 130	33 713	27 300	2 730	
O8 Pezinok	12	50 956	4 246	10 074	816	550 840	45 903	36 792	3 066	
O9 Majdán	12	48 793	4 066	9414	771	261 670	21 806	46 729	3 894	
10 Dechtice	8	48 162	6 020	7113	856	183 880	22 985	31 000	3 875	
11 Moravany	8	65 454	8 182	9178	1049	149 570	18 696	25 124	3 141	
Spolu za OZ	84	444 627	5 293	80 403	911	2 612 190	31 098	277 466	3 303	

Cieľom ročného plánovania je určenie potrebných hospodárskych opatrení vyplývajúcich zo skutočného fyziologického a zdravotného stavu jednotlivých lesných porastov (lesa).

6. Ročné plány sú vyhotovované pre:

Ťažbovú činnosť –

Ťažba dreva rok 2024 OZ Karpaty

Druh ťažby	ihl.		list.		spolu	
	plán	skut.	plán	skut.	plán	skut.
OÚ	11347	15039	113022	86156	124369	101195
PÚ-50	20783	30667	16663	17300	37446	47967
PÚ+50	3932	2620	64480	54430	68412	57050
NŤ+MT	30422	46045	16817	44780	47239	90825
spolu	66484	94371	210982	202666	277466	297 037

Pestovnú činnosť –

Výsledok pestebnej činnosti za rok 2024

výkon	plán (ha)	skutočnosť (ha)
Umelá obnova	307,99	304,43
Prirodzená obnova	46,60	76,39
Čistenie plôch po ťažbe	7,12	0,45
Ošetrovanie MLP	0,0	5,61
Ochrana MLP proti burine	628,66	449,47

Ochrana MLP pred zverou	292,54	231,27
Oplocovanie MLP	132,23	118,60
Odstraňovanie tenčiny a krov	126,77	167,30
Prečistky	802,57	851,38
Celoplošná príprava pôdy	63,82	53,55

Poľovníctvo –

V súčasnosti Lesy SR, š.p., org. zložka OZ Karpaty užíva 22 poľovných revírov (čo predstavuje výmeru poľovných pozemkov 32.403 ha), z čoho 17 revírov (25.137ha) je v režime odpredaného lovu zveri na základe „zmlúv o love zveri“ a 5 poľovných revírov (7.266ha) je v plnej réžii Lesy SR, š.p., kde sa lov zveri vykonáva poplatkovými hosťami a personálom.

Za uplynulú poľovnícku sezónu 2024/2025 sa lovilo v týchto revíroch nasledovne: jelenej zveri sa ulovilo 553ks, danielkej zveri 1385ks, muflónkej zveri 396ks, srnčej zveri 121ks a diviackej zveri 623ks. Spolu sa ulovilo v týchto 22 poľovných revíroch **3 078 ks** raticovej zveri.

Ekonomika týchto poľovných revírov je nasledovná: priame náklady na týchto 22 revírov sú 16.674€, výnosy 404.106€ , celkový zisk činí **387.431,95 €**.

Obchodná činnosť:

Obchodná činnosť 2024 OZ Karpaty

Za rok 2024 sa zrealizovali dodávky dreva v objeme **284 003 m³** :

- Ihličnaté dodávky sa zrealizovali v objeme 88 647 m³
- Listnaté dodávky sa zrealizovali v objeme 195 356 m³

Tržby za predaj drevnej hmoty v roku 2024 vo výške **17 373 910 €**

Dosiahnuté priemerné speňaženie v ihličnatej hmote **45,89 €/m³**

Dosiahnuté priemerné speňaženie v listnatej hmote **68,11 €/m³**

7. Kľúčové aspekty pre monitoring lesnými hospodármi

Činnosti v lesnom hospodárstve.

Jednotlivé činnosti v lesnom hospodárstve sú hodnotené a vyhodnocované lesným hospodárom ako po kvantitatívnej, tak i po kvalitatívnej stránke. Monitoring lesnými hospodármi je upravený v systéme interných auditov kvality trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.

Škodlivé činitele

Dominujúce škodlivé činitele, ktoré ovplyvňujú proces hospodárenia na OZ:

A. biotické škodlivé činitele:

> **zver:** spôsobuje - zimný obhryz kôry kmeňov a letné lúpanie

- odhryz /poškodenie kmienkov a asimilačných orgánov/

- vytíkanie parožia, vyrytie/vyťahovanie sadeníc

> **podkôrny hmyz:** spôsobuje poškodenie stromu prerušením lyka

Lykožrút smrekový /Ips typographus/

Lykožrút lesklý / Pitiogenes chalcographus/

Lykožrút vrcholcový /Ips acuminatus/

borovicový /Ips sexdentatus/

Lykokaz borinový /Tomicus minor/

Lykokaz borovicový /Tomicus piniperda

Krasoň modrý /Phaenops cyanea/

Agrilus biguttatus

Lykožrút bukový – Taphrorychus bicolor

Lykožrút

> **škodcovia asimilačných orgánov a koreňov sadeníc:** spôsobujú poškodenie asimilačných orgánov

čiašočka jaseňová – Hymenoscyphus fraxinae – hynutie jaseňov – **INVÁZNY ŠKODCA**

Chrúst obyčajný /Melolontha melolontha/

Chrúst pagaštanový /Melolontha hypocaustani

> **rakoviny, huby:** rôzne druhy napr. rod Nectria; spôsobujú poškodenie kmeňa až odumieranie

jedinca > **cudzopasné rastliny:** technické poškodenie, defoliácia Imelo biele /Viscum album/

B. abiotické škodlivé činitele:

> vietor: poškodzuje jednotlivé stromy /zlomy, vývraty/ a porasty /plošné kalamity/ > sucho: poškodenie asimilačných orgánov, koreňov > požiar: poškodzuje stromy i celé porasty

C. antropogénne škodlivé činitele:

> **imisie:** fyziologicky poškodzujú asimilačné orgány drevín

> **človek:** krádeže drevnej hmoty, poškodzovanie lesa ľudskou činnosťou (turistika a pod.) Vývoj kalamít

∴

FSC Smolenice	t.j.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
podiel náhodnej ťažby z celkovej ťažby	%	30	18	16	18	11	18	21
FSC Šaštín	t.j.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
podiel náhodnej ťažby z celkovej ťažby	%	58	66	69	33	24	42	42

Kontrolu možného výskytu škodcov -výskyt patogéna monitoruje a zisťuje lesný hospodár predovšetkým na miestach, kde sú zvlášť priaznivé podmienky pre jeho rozmnoženie (potencionálne ohniská), v susedstve napadnutých porastov, na skladoch dreva, v oblastiach kalamitného výskytu a pod.

Kalamitní hmyzí škodcovia, ako aj hubové choroby sú každoročne kontrolované a vedie o nich hospodár evidenciu, na základe ktorej je vypracovaná krátkodobá prognóza.

Sumárnou evidenciou výskytu škodlivých činiteľov na území SR je poverené laboratórium pre kontrolu, evidenciu a prognózu **Lesníckej ochrany služby (LOS)** LVÚ vo Zvolene, ktoré zohľadňuje hlásenia lesnej prevádzky - lesných hospodárov a iných pracovník.

Pre užívateľov lesa je spôsob hlásenia výskytu škodlivých činiteľov záväzný.

Na území obhospodarovanom OZ Karpaty monitorujeme výskyt chránených druhov živočíchov.

Štátna správa na úseku ochrany prírody vydala 14 Rozhodnutí s vymedzením ochranných zón chránených druhov živočíchov (*bocian čierny, orliak morský, orol krikľavý, orol kráľovský, jastrab lesný, sokol sťahovavý, sokol rároh, hája červená*)

8. Kľúčové produkty hospodárenia a odbytíšia

Kľúčovými produktmi firmy sú:

Hlavným produktom hospodárenia firmy je lesný porast obhospodarovaný trvalo udržateľným spôsobom plniaci produkčné a mimoprodukčné funkcie

Ostatnými produktmi firmy sú napr.:

- drevná hmota - sortimenty surového dreva /sortimenty zvláštnej akosti, piliarska guľatina, vlákninové drevo, palivo, príp. iné/,
- produkty ostatnej výroby (energetická štiepka, divina, ryby a pod.)

Kľúčovými odbytíšiam firmy sú:

- drevospracujúce a celulózo-papierenské podniky s celoslovenskou pôsobnosťou – významní spracovatelia dreva,
- regionálni spracovatelia dreva – menšie podniky miestneho významu spracúvajúce predovšetkým hmotu z blízkeho okolia,
- obyvateľstvo – zásobovanie obyvateľstva drevnou hmotou predovšetkým na energetické a stavebné využitie
- export – využívaný predovšetkým na realizáciu drevnej hmoty neuplatniteľnej na domácom trhu,
- odberatelia energetickej štiepky na výrobu tepla,
- odberatelia ostatných produktov (ryby, divina)

9. Previerky a kontroly hospodárenia

Kontrolou je zisťovaný objektívny stav kontrolovaných skutočností a ich súlad so všeobecne záväznými právnymi a internými predpismi.

Kontroly: 1. interné
2. vonkajšie

7.1. Interné kontroly

Druhy kontrolnej činnosti vykonávanej v rámci internej kontroly v štátnom podniku LESY SR, Banská Bystrica sú:

- A/ Bežná kontrola
- B/ Tematické previerky
- C/ Komplexné previerky
- D/ Následné kontroly

7.2. Vonkajšie kontroly

Vonkajšie kontroly rozdeľujeme na :

- a) všeobecné - prevádzané štátnymi organizáciami všetkých stupňov riadenia. Sú zamerané na všetky oblasti činnosti organizácie
- b) odborné - špecifický druh kontroly so zameraním na obhospodarovanie lesov a sú vykonávané v zmysle ustanovení Zákona č. 326/2005 Z. z., v znení neskorších predpisov a ďalších zákonných noriem súvisiacich s obhospodarovaním lesov.

Odborné kontroly vykonávajú orgány štátnej správy lesného hospodárstva Odborné kontroly sú (ŠSLH) nasledovne: a) bežné b) ročné

c) štátny dozor po skončení platnosti lesného hospodárskeho plánu (PSOL)

Z prevedených kontrol sa vyhotovujú "záznamy" alebo "protokoly", kde sa uvedú zistené skutočnosti, nedostatky, návrhy na nápravné opatrenia a termíny ich realizácie.

10. Zoznam dotknutých tretích strán a záujmových organizácií

[LINK : tretie strany](#)

11 . Prístup k verejnosti

Naša organizácia prejavuje záujem komunikovať s tretími stranami alebo záujmovými skupinami, prípadne lokálnym obyvateľstvom, ktoré prejavia záujem o hospodárenie v lese, prípadne o les samotný. Prebiehajúci dialóg poskytuje lesnému hospodárovi širší uhol pohľadu na hospodárenie v lesoch. Myšlienka je bližšie informovať a zainteresovať tretie strany do procesu obhospodarovania lesa.

V rámci širšej informovanosti verejnosti je na každej lesnej správe spracovaný „Sumárny prehľad hospodárenia“ tzv. vybrané ukazovatele LS, a sú k dispozícii na požiadanie k nahliadnutiu.

Pre účely poskytnutia informácie o pozoruhodných miestach lesnej krajiny, ktorú spravujeme a z dôvodu zintenzívniť u verejnosti vnímanie významu lesa a našej práce v ňom boli na každej lesnej správe zriadené „Lesné informačné kancelárie“(LIK)

Forma komunikácie a informovania, môže prebehnúť e-mailom, poštou, telefónom /pozri kontakty/ alebo osobne.

[LINK : VULS](#)